

## **PRAVILNIK**

### **O UPORABNOSTNI PREIZKUŠNJI V DELU PO KRVNI SLEDI ZA VSE PASME LOVSKIH PSOV**

**(UP)**

#### **I. SPLOŠNI DEL**

##### **A. Namen:**

###### **I. člen**

Pravilnik je namenjen ocenjevanju uporabnosti lovskih psov za delo po umetni krvni sledi. Za samostojno zasledovanje obstreljene velike parkljaste divjadi lahko uporabimo izključno psa, ki ima uspešno opravljeno uporabnostno preizkušnjo v delu po umetni krvni sledi za vse pasme lovskih psov. Usposobljenost za delo po krvni sledi se prizna tudi psom, ki imajo uspešno opravljeno vsestransko uporabnostno preizkušnjo za določeno pasmo, pod pogojem, da je priprava, način polaganja in zahtevnost umetne krvne sledi ter ocenjevanje dela v tej disciplini potekalo po tem Pravilniku in jo je ocenjeval sodnik za delo barvarjev.

Za zasledovanje obstreljenega medveda lahko uporabimo samo tiste pse, pri katerih so poleg dela po krvni sledi preverjene tudi njihove vedenjske lastnosti na sledu medveda.

##### **B. Pravica do udejstvovanja**

###### **2. člen**

Uporabnostne preizkušnje (v nadaljevanju UP) v delu po umetni krvni sledi se lahko udeležijo barvarji, ki imajo pozitivno oceno zunanosti in niso v zadnjih treh mesecih opravljali UP po krvni sledi. Barvarji lahko UP ponavljajo dvakrat. Tretji preizkus opravlja v prisotnosti dveh sodnikov.

Uporabnostne preizkušnje se lahko udeležijo tudi psi drugih lovskih pasem, ki imajo pozitivno oceno zunanosti in uspešno opravljeno preizkušnjo naravnih zasnov v Sloveniji za svojo pasemsko skupino. Ostale pasme UP po krvni sledi lahko UP ponavljajo dvakrat. Tretji preizkus opravlja v prisotnosti dveh sodnikov.

Na UP in državnih tekmah ne smejo sodelujejo psi in psice, katerim se na podlagi številke čipa oziroma tetovirne številke ne da preveriti istovetnosti z rodovnikom, kakor tudi ne vodniki, ki nimajo na preizkušnji original rodovnika.

##### **C. Prijava:**

###### **3. člen**

Za sodelovanje na UP so potrebne poprejšnje prijave, ki jih določa razpis prireditelja.

Prijava mora vsebovati:

- a. ime psa, navedbo psarne in številko rodovnika
- b. pasmo in spol, datum rojstva
- c. datum in kraj opravljanja PNZ za svojo pasemsko skupino in ocena zunanosti
- d. ime in priimek ter točna naslova lastnika in vodnika

#### **D. Prireditelj**

##### **4. člen**

Prireditelj Uporabnostne preizkušnje v delu po umetni krvni sledi je lahko:

- lovsko kinološko društvo
- pasemska organizacija
- vzrejna komisija za barvarje pri KZS
- profesionalna organizacija, ki se ukvarja z lovstvom.

UP mora biti prijavljena na Kinološko zvezo Slovenije v roku, kot velja za vse druge prireditve.

Vse UP morajo biti organizirane v dogovoru z Vzrejno komisijo za barvarje pri KZS, izvedene pa najpozneje do 1. decembra oziroma do časa zmrzovanja zemlje ali sneženja ter morajo potekati v skladu s Pravilnikom o kinoloških prireditvah KZS.

#### **E. Sodniki**

##### **5. člen**

Na UP lahko sodijo izključno sodniki, pooblaščen za ocenjevanje dela barvarjev.

Umetne sledi polaga kinološki sodnik v spremstvu pomočnika in največ še ene osebe, če je tretja oseba pripravnik za kinološkega sodnika. Vsak sodnik sme na posamezni preizkušnji položiti največ tri umetne sledi.

Sodnik lahko preverja delo psa izključno na sledi, ki jo je položil sam.

Uspešno opravljeno uporabnostno preizkušnjo vpiše sodnik, ki je psa ocenjeval, v rodovnik psa skupaj s krajem in datumom prireditve ter doseženo oceno.

Vodja sodniškega zbora je dolžan v roku 14 dni po izvedeni UP predložiti pisno poročilo prireditelju, Vzrejni komisiji za barvarje in pisarni KZS.

#### **F. Vodja uporabnostne preizkušnje**

##### **6. člen**

Za organizacijo in izvedbo UP je odgovoren vodja preizkušnje, ki ga določi prireditelj. Dolžnosti vodje UP so:

- da pravočasno izbere primeren teren za polaganje umetnih krvnih sledi
- da zagotovi zadostno količino krvi in sveže parklje iste vrste divjadi
- da zagotovi zadostno število ustrezno pripravljenih kosov mrtve divjadi za polaganje na koncu sledi
- da zagotovi potrebna materialno tehnična sredstva in ustrezne tiskovine
- da zagotovi red in disciplino
- da opravi žreb startnih števil in vzdržuje stik z vodniki in drugimi udeleženci prireditve

## **G. Vodniki**

### **7. člen**

**a.** Vodnik lahko s psom sodeluje na UP le na podlagi poprejšnje prijave, s seboj pa je dolžan imeti rodovnik prijavljenega psa in zahtevana veterinarska potrdila.

**b.** Vodnik s psom mora UP opravljati ustrezno oblečen in obut ter opremljen – sledni jermen (dolga najmanj 6 metrov), široka in mehka podložena sledna ovratnica z vrtljivim obročem, lovsko orožje, naboji, nahrbtnik in lovski nož. Mrežasta očala in kapa s ščitnikom nista obvezna, sta pa priporočljiva. Brez obvezne opreme sodnik ne sme dovoliti vodniku opravljati UP.

GPS in druge ovratnice so na UP prepovedane.

## **H. Ocenjevanje dela**

### **8. člen**

Ocenjevanje dela psov na UP poteka na podlagi določenega obrazca za 4 discipline, in sicer:

- I. Splošna vodljivost (pod A in B)
- II. Odložljivost s strelomirnostjo (pod A in B)
- III. Delo na sledi (pod A in B)
- VI. Obnašanje ob najdeni divjadi (pod A in B)
- V. Ugotavljanje značaja - opisno

Delo se ocenjuje s številčnimi ocenami, razen značaja psa, kjer se opiše opisno:

4 = odlično; 3 = prav dobro; 2 = dobro; 1 = zadostno; 0 = nezadostno.

Pri ocenjevanju so dovoljene tudi polovične ocene.

### **9. člen**

Vidno bolni psi in psice ne smejo sodelovati na UP.

## II. STROKOVNI DEL

### 1. POLAGANJE UMETNE SLEDI

#### 10. člen

Za polaganje umetne krvne sledi se obvezno uporabi:

- sledne čevlje;
- 2,5 dcl krvi divjadi;
- dva sveža parklja divjadi - spodnji del noge ( na vsakem slednjem čevlju eden parkelj). Kri in parkelj naj bosta po možnosti odvzeta kosu divjadi, ki leži položen na koncu sledi;
- liste papirja za označevanje sledi in
- ustrezno pripravljeni trup parkljaste divjadi.

#### 11. člen

Pravila pri polaganju umetne krvne sledi:

1. umetne sledi polaga sodnik v spremstvu največ dveh oseb;
2. umetne krvne sledi naj bodo med seboj čim bolj enakovredne: po dolžini, količini uporabljene krvi, kot tudi glede oblikovanosti terena itd;
3. sledi se po možnosti polagajo vzporedno s cesto, da se zagotovijo približno enaki pogoji in težavnosti terena;
4. prepovedano je polaganje sledi po sveže pognojenem terenu ali po snegu. Po možnosti naj se polagalec sledi izogiba visoki travi in praproti, pregosto zaraščenemu terenu in sveže zoranim njivam. Razmak med posameznimi umetnimi sledmi mora v vsakem primeru presegati 100 metrov. Sled mora biti položena s krvjo in parkljem iste vrste divjadi, praviloma tiste, ki je položena na koncu sledi.

#### 12. člen

Umetna krvna sled mora biti dolga od 900 do 1000 m oz. od 1350 do 1500 korakov do mesta, kjer vodnik sprči psa. Sled mora biti položena izključno s kapljanjem sveže in tekoče krvi parkljaste divjadi, ki ji zaradi obstojnosti lahko dodamo nekaj kuhinjske soli (NaCl) ter s slednimi čevlji s pritrjenima svežima parkljema iste vrste divjadi.

Sled mora biti položena s kapljanjem ob izključni uporabi krvi in svežega parklja divjadi, pritrjenega na slednem čevlju in sicer tako, da je prvi del sledi (60 %) položena s krvjo in parkljem, drugi del sledi (40%) samo s slednimi čevlji in parklji do mesta, kjer psa sprčimo in od tega mesta (cca 70 m) do mrtve divjadi zopet uporabimo poleg slednih čevljev tudi kri. Kri in parklja (spodnji del noge) naj bodo po možnosti odvzeta kosu divjadi, ki leži položen na koncu sledi.

Nastrel mora biti označen z dvema vejicama: prva označuje točno mesto nastrela, druga pa smer sledi. Na nastrelu mora biti položena nekoliko večja količina krvi; priporočljivo je dodati

tudi nekaj dlake divjadi. Nastrel naj bo pokrito z vejicami, da sta kri in dlaka zaščitena pred močnejšim vetrom, soncem in dežjem.

Na vsaki sledi morata biti dva "ležišča" s pravokotnima kljukama. Ležišče označimo tako, da na tistem mestu s parkljem močnejše poteptamo teren in nakapljamo nekaj več krvi.

Sodnik vsako sled označi z listki tako, da so za vodnika nevidni. Nastrel oz. začetek sledi označi na vidnem mestu z listom in številko sledi. Mesto, kjer mora vodnik psa spustiti, označujeta na vidnem mestu dva listka.

Na koncu sledi mora biti položena mrtva parkljasta divjad, ki ne sme biti zamrznjena. Trebušni rez in rane divjadi morajo biti predhodno dobro zašiti. Trup parkljaste divjadi položi na konec sledi pomočnik pred začetkom sledenja.

## **2. OCENJEVANJE DELA**

### **13. člen**

Na Uporabnostni preizkušnji v delu po krvni sledi lovskega psa preizkusimo v vseh disciplinah, navedenih v 1. odstavku 8. člena tega Pravilnika, in sicer:

#### **1. SPLOŠNA VODLJIVOST – ocenjujemo jo ves čas poteka preizkušnje**

**1a.** Če je pes vodljiv brez povodca, mora vodnika spremljati s plečatom ob vodnikovi levi nogi oz. se prilagajati terenu. Ko se vodnik ustavi, mora pes sesti. (Oceno množimo s faktorjem v rubriki I A)

**1b.** Vodljivost na povodcu ocenjujemo oziroma preizkušamo na enaki dolžini na poraslem terenu. Pes mora spremljati vodnika ob levi nogi in se s povodcem ne sme zapletati ob grmovje. Ko se vodnik ustavi, mora pes takoj sesti. (Oceno množimo s faktorjem v rubriki II B)

Vsako večkratno ali glasno ukazovanje, prehitovanje ali zaostajanje psa, zapletanje povodca v grmovje ali če pes ne sede takoj, ko se vodnik ustavi, znižuje oceno.

#### **2. ODLOŽITEV S STRELOMIRNOSTJO**

Odložljivost s strelomirnostjo se na UP preizkuša kot prva disciplina in traja 10 minut. Vsak sodnik preizkusi pse, ki jih bo pozneje ocenjeval pri delu na sledi. V kolikor preizkuša več psov naenkrat, naj jih vodniki odložijo tako, da se med seboj ne vidijo.

**2a.** Prosto odložljivega psa ocenjujemo v rubriki II A. Vodnik mora psa odložiti na določeno mesto z enkratnim, tihim poveljem. Pri tem lahko na psu pusti le signalno ovratnico, ne sme pa mu pustiti v bližini svojih predmetov.

**2b.** Ko vodnik odloži privezanega psa, ga ocenjujemo v rubriki II B. V tej rubriki ocenjujemo tudi pse, ki so bili odloženi ob predmetu ali s povodcem, pripetim na ovratnico.

Po odložitvi se mora vodnik umakniti iz vidnega polja psa in na dani sodnikov znak po 5 minutah oddati strel s puško. Pes mora mirno in tiho obležati ali vsaj obsedeti na določenem mestu. Glasni in večkratni vodnikovi ukazi ter vsako premikanje psa z mesta ali cviljenje, psu zmanjšuje

oceno. Kadar pa pes zapusti mesto, se poskuša strgati s povodca ali začne lajati, mora v tej disciplini prejeti oceno "0", vendar pa zato ni diskvalificiran. Po oddanem strelu sodnik počaka še 5 minut, nato gre skupaj z vodnikom po psa.

Pes, ki pokaže streloplahost, ne sme nadaljevati UP in je diskvalificiran!

### **3. DELO PO UMETNI KRVNI SLEDI**

Umetna krvna sled mora biti v času, ko jo začne pes izdelovati, stara najmanj 12 ur. Pes lahko izdeluje sled na slednem jermenu ali brez slednega jermena.

Vodnik mora s psom vedno slediti v tisto smer, v katero je bila položena sled in v nobenem primeru v nasprotni smeri.

V primerni razdalji od nastrela mora vodnik odložiti psa in si sam ogledati nastrel. Pes mora slediti čim bolj samostojno, vodnik pa je dolžan sodnika opozoriti na kri, ki jo opazi. Vodniku je dovoljeno, da med sledenjem psa ustavi, če opazi, da je zašel s sledi, in ga popelje na mesto, kjer meni, da poteka sled. Vodnikovo popravljanje psu znižuje oceno za 0,5 v tej disciplini.

Pes mora slediti mirno, čim bolj natančno in z nizkim nosom. Pohvalno je, če pes med sledenjem pokaže vodniku kri, dlako ali druge znake, iz katerih je mogoče sklepati, da je na pravi sledi.

Ko pes zaide več kot 50 m s sledi, v sledenje poseže sodnik in vodniku pokaže, kje sled poteka. Vsak sodnikov popravek za eno oceno zniža končni rezultat v tej disciplini. Sodnik lahko posreduje dvakrat, tretji popravek pa pogojuje prekinitev dela na sledi in hkrati pomeni, da pes UP ni opravil. Površno, vihravo delo, slabo držanje sledi ipd. prav tako znižuje oceno v delu po krvni sledi.

Pes lahko sledi tudi prost (brez slednega jermena). V tem primeru mora pes slediti tako počasi, da ga vodnik in sodnik zlahka dohajata. Pes praviloma ne sme izginiti iz vodnikovega vidnega polja dlje kot 3 minute. Odsotnost psa do treh minut ne zmanjšuje ocene v delu na sledi, daljši čas pa se prav tako šteje kot sodnikov popravek in sicer:

od 3 do 6 minut = en popravek  
od 6 do 9 minut = dva popravka

Odsotnost psa več kot 9 minut pomeni zanj prenehanje sledenja in hkrati neuspešno opravljen preizkus.

Če vodnik sam odpokliče psa, se zniža ocena za 0,5 v tej disciplini.

Delo na sledi ocenjujemo od nastrela do mesta, kjer vodnik sprči psa.

Čas izdelovanja sledi od začetka sledenja na nastrelu do mesta kjer vodnik sprči psa je omejen na 45 minut.

#### **4. OBNAŠANJE PRI NAJDENI DIVJADI**

V tej disciplini preizkušamo "poštenost" psa do plena in njegovo lastnost - ali pes pokaže ali oblajava mrtvo divjad.

Kako bo pes nakazal najdeno divjad, mora vodnik sodniku pojasniti pred začetkom dela na sledi.

Za ocenjevanje te discipline približno 70 korakov pred koncem sledi (položene divjadi) sodnik vodniku ukaže, naj psa sprči z jermenca, le-ta pa zadnji del sledi izdela samostojno. Vodnik in sodnik čakata na mestu ter skrita opazujeta vedenje psa ob mrtvi divjadi.

Pes divjad lahko ovohava, liže ali jo zgrabi, narobe pa je, če jo skuša trgati ali celo zagrebsti. Psi, ki najdeno divjad trgajo ali poskušajo zagrebsti, prejmejo v tej disciplini oceno 0 (nič) in preizkušnje ni opravil.

#### **POKAZOVANJE:**

Ko pes pride do divjadi, se lahko zadržuje ob najdeni divjadi, nakar se mora vrniti k vodniku, ga z značilnim obnašanjem opozoriti, da je divjad našel ter ga voditi do divjadi. Najvišjo oceno lahko doseže pes, ki se takoj po najdbi divjadi vrne k vodniku in ga počasi neprivezan pripelje do plena.

Če se pes vrne do vodnika in ga nato privede do plena:

- do 3 minut dobi oceno 4
- od 3 do 6 minut dobi oceno 3
- od 6 do 9 minut dobi oceno 2
- od 9 do 10 minut dobi oceno 1
- nad 10 minut je ocena 0 (nič) in diskvalifikacija ter preizkušnje ni opravil

#### **OBLAJAVANJE:**

Pes se mora največ po 5 (petih) minutah oglasiti ob najdeni divjadi in vzdržno lajati najmanj 10 minut. Po preteku tega časa se mu vodnik in sodnik lahko približata.

Pes, ki najdene divjadi ni pokazal ali oblajaval, UP ni opravil!

#### **5. UGOTAVLJANJE ZNAČAJA PSA**

Značaj psa preizkusimo tako, da vodnik ob najdeni divjadi odloži privezanega psa in se umakne iz njegovega vidnega polja. Pri tem je pomembno, da pes lahko nemoteno doseže plen. Po določenem času se psu približa sodnik ali druga, psu neznana, oseba in mu skuša odvzeti plen. Pes lahko odloženo divjad čuva, vendar mora na vodnikovo povelje tudi tujim osebam dovoliti odvzeti plen.

Takšen značaj psa se označi kot – **STABILEN**.

Če pes kaže ob prisotnosti vodnika kakršno koli agresivnost proti tujim osebam, to ni zaželeno, in se označi kot – **PRIMEREN**.

Psi, ki so plahi in se bojijo približati divjadi, se označi kot –**PLAH**.

Psi, ki so agresivni do vodnika in tudi vodniku ne dovolijo odvzeti plena, se označijo kot – **AGRESIVEN**.

Sodnik opisno oceni psa, ali je stabilen, primeren, plah ali agresiven. Psi, ki so plahi ali agresivni, so diskvalificirani in UP ne opravijo!

## 12. člen

Na koncu uspešno opravljene preizkušnje sodnik vodniku čestita z "lovski blagor" ter mu izroči dve zeleni vejici: zanj in za psa. Vodnik najprej zatakne eno, s krvjo orošeno vejico, na desno stran ovratnice psa, drugo, ki jo je orosil že sodnik, pa si zatakne na desno stran lovskega pokrivala.

## 13. člen

Pes je uspešno opravil UP, če je v skupnem seštevku dosegel najmanj 50 točk, ob tem pa;

- v disciplini "DELO PO SLEDI" prejel oceno najmanj 2
- v disciplini "OBNAŠANJE OB NAJDENI DIVJADI" prejel oceno najmanj 1
- ni streloplah, ni plah in ni agresiven do vodnika

Ob upoštevanju skupnega števila doseženih točk in ocene v disciplini delo po sledi, psu dodelimo končno oceno, doseženo na UP, in sicer:

|                   | Minimalno skupno število doseženih točk | Delo po sledi | Obnašanje ob najdeni divjadi | Ugotavljanje značaja              |
|-------------------|-----------------------------------------|---------------|------------------------------|-----------------------------------|
| <b>I. OCENA</b>   | <b>114</b>                              | najmanj 4     | najmanj 2                    | STABILEN                          |
| <b>II. OCENA</b>  | <b>82</b>                               | najmanj 3     | najmanj 1                    | STABILEN ali PRIMEREN             |
| <b>III. OCENA</b> | <b>50</b>                               | najmanj 2     | najmanj 1                    | STABILEN ali PRIMEREN             |
| <b>NI OPRAVIL</b> | <b>manj kot 50 točk</b>                 | Ocena 1 ali 0 | Ocena 0                      | PLAH ali AGRESIVEN ali STRELOPLAH |

Uspešno in neuspešno opravljeno uporabnostno preizkušnjo vpiše sodnik, ki je ocenjeval psa, v rodovnik psa, skupaj s krajem in datumom prireditve ter doseženo oceno.



Vsebina vpisa v rodovnik:

### **UPORABNOSTNA PREIZKUŠNJA V DELU PO KRVNI SLEDI,**

V \_\_\_\_\_, dne: \_\_\_\_\_; ocena: I. II. III.

Kinološki sodnik: \_\_\_\_\_ .

### **3. KONČNE DOLOČBE**

#### **13.člen**

Z dnem, ko stopi v veljavo ta pravilnik, prenehajo veljati Pravilnik o uporabnostni preizkušnji v delu po krvni sledi za vse pasme lovskih psov, je bil sprejet na delnem zboru sodnikov za ocenjevanje dela barvarjev 10. junija 2001 in spremembe in dopolnitve Pravilnika o uporabnostni preizkušnji v delu po krvni sledi za vse pasme lovskih psov, ki jih je sprejel izredni delni zbor sodnikov 20. junija 2009 na Čemšeniku in potrdila komisija za strokovna vprašanja pri KZS 15. septembra 2009.

#### **14.člen**

Pravilnik o uporabnostni preizkušnji v delu po krvni sledi za vse pasme lovskih psov, je bil sprejet na delnem zboru sodnikov za ocenjevanje dela barvarjev 12.novembra 2023 in in sta ga potrdila Komisija za strokovna vprašanja s sklepom št.: 84/25-2023, dne 11.12.2023 ter UO KZS s sklepom št.: 4.3.1-36/2023, dne 20.12.2023.

Pravilnik prične veljati s 1. januarjem 2024.

VK za barvarje Predsednik:

Bojan Deberšek l.r.

Priloga:

- obrazec ocenjevalnega lista